

Wieloletni Plan Inwestycyjny
Miasta Ostrołęki
na lata 2002 – 2006

Listopad 2001 rok

Szanowni Państwo,

Proces inwestowania w mieście Ostrołęce jest trwałym i niezbędnym elementem działań prowadzących do wykonania przez samorząd jego statutowych zadań.

Zapotrzebowanie na inwestycje publiczne w infrastrukturę komunalną jest ogromne i daleko przekracza dostępne na ten cel fundusze. Plan i budżet inwestycji komunalnych jest więc wynikiem stałego procesu wyboru, którego dokonała i będzie dokonywać wspólnota lokalna miasta w sprawie tego ile inwestować, które dziedziny gospodarki komunalnej przedkładać nad inne, w jaki sposób finansować wybrane inwestycje.

W planowaniu inwestycyjnym miasta nieustannie pojawia się konieczność dokonywania wyboru a ponieważ środki inwestycyjne są ograniczone, wiele wysiłku należy poświęcić na ustalenie, które inwestycje przyniosą najwięcej korzyści, umożliwią osiągnięcie ważnych celów wspólnoty Ostrołęki.

Władze Miasta Ostrołęki, stoją przed koniecznością zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury i usług dysponując ograniczonymi zasobami finansowymi. Opracowanie planu inwestycji i ich finansowania w horyzoncie wieloletnim – zastosowanie procesu Wieloletniego Planu Inwestycyjnego – ułatwi racjonalne gospodarowanie niewystarczającymi środkami.

WPI – wieloletni harmonogram rozwoju i poprawy w dziedzinie mienia publicznego – jest sporządzany w celu ustalenia wydatków na systematyczną budowę, niezbędne konserwacje, unowocześnianie i wymianę infrastruktury technicznej miasta.

*Dokument WPI przekazuje informację o planach inwestycyjnych
miasta Ostrołęki na lata 2002 - 2006.*

Komisja Koordynacji WPI

Rada i Zarząd Miasta Ostrołęki

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z przyjętymi założeniami, Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Ostrołęki opracowywany jest na okres pięciu lat. Ma on charakter kroczący czyli corocznie uzupełniany jest o kolejny rok realizacji zadań oraz aktualizowany w zakresie rzeczowym i finansowym.

Pierwsza edycja WPI lata 2001-2005 została opracowana przy współudziale Agencji Rozwoju Komunalnego w ramach programu LGPP Partnerstwo Dla Samorządu Terytorialnego.

Ponieważ WPI jest opracowaniem nowatorskim, w pierwszej jego edycji zawarte zostało maksymalnie dużo informacji i opisów prezentujących zarówno inwestycje jak i budżet miasta, z których wiele odnosiło się i miało zastosowanie wyłącznie dla roku 2001. Był to dokument bardzo obszerny, w którym często jedna informacja była przedstawiana w wielu różnych miejscach, co znacznie utrudniało czytelny zapis zmian dokonywanych w ciągu roku. Dlatego też opracowując WPI na lata 2002-2006 wprowadzono szereg zmian pozwalających na zaprezentowanie najważniejszych informacji o konstruowaniu wieloletniego planu oraz inwestycji do niego zgłoszonych w taki sposób by wprowadzane w ciągu roku uaktualnienia z tego zakresu mogły być w sposób czytelny prezentowane Radzie.

Przedstawiany dokument opracowany został na podstawie poprzedniej jego edycji. W celu uniknięcia zatracenia sensu i zasad opracowania WPI, jego struktury, metodologii, sposobu oceny i przedstawienia zadań inwestycyjnych, w prezentowanym opracowaniu zamieszczone zostały obszerne fragmenty „WPI na lata 2001-2005”.

*

* *

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) miasta Ostrołęki to z formalnego punktu widzenia dokument, który przedstawia listę wybranych zadań inwestycyjnych zatwierdzonych do realizacji w mieście w ciągu najbliższych pięciu lat. W rzeczywistości jest to proces wprowadzający nową jakość zarządzania mieniem komunalnym. Proces, dzięki któremu miasto może prowadzić działalność inwestycyjną w sposób optymalnie służący celom rozwoju, a wydawanie pieniędzy publicznych może być prowadzone zgodnie z zapisem art. 28 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że „*wydatki publiczne powinny być*

dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, umożliwiającą terminową realizację zadań publicznych oraz w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań”.

Proces WPI obejmuje usystematyzowanie metod przygotowania i realizacji zadań inwestycyjnych, i przeznaczenie środków głównie na te, które przyczynią się zarówno do pobudzenia lokalnej gospodarki, jak również rozwoju w sferze społecznej, z uwzględnieniem zagadnień ochrony środowiska.

Przewidywane jest osiągnięcie następujących wyników wprowadzenia procesu WPI:

- Opracowanie dla miasta planów działania, które będą wynikiem demokratycznego procesu podejmowania decyzji oraz ustanowienia priorytetów w zakresie rozwoju i zarządzania infrastrukturą komunalną;
- Określenie procesu wyznaczania priorytetów w mieście na podstawie relatywnych potrzeb poprawy jakości życia oraz systemów ekologicznych;
- Określenie wytycznych dla władz miasta i jego mieszkańców w dziedzinie usług komunalnych oraz zarządzania rozwojem infrastruktury komunalnej a także stymulowanie aktywności społeczeństwa.

Metodyka WPI to zbiór podstawowych narzędzi i technik planowania oraz zarządzania finansowego w dziedzinie przygotowania i realizacji inwestycji, których stosowanie będzie stanowić pomoc w rozwoju infrastruktury oraz przezwyciężaniu trudności, na jakie napotyka samorząd miasta Ostrołęki w finansowaniu inwestycji. Umożliwia usprawnienie działania, a w efekcie lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów.

Wieloletni Plan Inwestycyjny służy koordynacji wszystkich działań technicznych wspomagających przygotowanie, realizację i eksploatację inwestycji związanych z infrastrukturą komunalną. Formalne ustalenie określonych procedur umożliwia standaryzację strony technicznej wszelkich oszacowań i prognoz korzyści, kosztów, ram czasowych i gotowości realizacji poszczególnych inwestycji.

2. CEL OPRACOWANIA WPI

WPI ułatwia zarządzanie mieniem komunalny i umożliwia podejmowanie racjonalnych decyzji w sprawie wydawania pieniędzy publicznych.

2.1. WPI – instrument realizacji strategii rozwoju

Zagadnienia związane ze stymulowaniem lokalnego rozwoju gospodarczego są jednym z głównych zadań władz samorządowych Ostrołęki. Zarządzanie i racjonalne administrowanie sprawami miasta nie jest możliwe bez stosowania rzetelnego planowania i wprowadzania ustalonych planów w życie. Oczekiwany wzrost gospodarczy oraz usprawnienie zarządzania miastem to dwa najważniejsze cele, jakie powinny zostać osiągnięte w efekcie zbudowania i przez konsekwentne wdrażanie strategii rozwoju. Planowanie strategiczne służy podnoszeniu standardu życia mieszkańców oraz kreowaniu warunków do wszechstronnego i trwałego rozwoju miasta.

Strategiczne zarządzanie w mieście, którego istotnym instrumentem na poziomie realizacji zadań wynikających z określonych kierunków rozwojowych jest Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI), wymagało podjęcia kompleksowych działań planistycznych, w celu określenia najważniejszych elementów sterujących, obejmujących: strategiczne planowanie rozwoju miasta, planowanie rozwoju przestrzennego, planowanie inwestycyjne i zarządzanie finansowe. Wynikiem tych działań było ustalenie ogólnych założeń polityki inwestycyjnej oraz ram finansowych procesu.

W planowaniu inwestycyjnym powstaje konieczność dokonywania wyboru ponieważ środki inwestycyjne są ograniczone. Decyzje inwestycyjne powinny być podejmowane z uwzględnieniem rozmaitych potrzeb różnorodnych grup społeczeństwa we wszystkich sferach: socjalnej, ekonomicznej, finansowej, środowiskowej, kulturowej i rekreacyjnej. Ugruntowanie podejmowania decyzji inwestycyjnych na bazie ogólnych planów rozwojowych stworzyło płaszczyznę do uzyskania kompromisu pomiędzy grupami interesów poprzez wykorzystanie ustaleń określających zamierzenia stymulujące oczekiwany rozwój.

Model planowania inwestycji komunalnych WPI, który ukazuje zbiorcze ujęcie kluczowych elementów polityki rozwoju miasta i usług komunalnych w odniesieniu do inwestycji komunalnych, obejmuje:

- czytelne i kompleksowe procedury określania potrzeb i podejmowania realizacji inwestycji,
- zasady i procedury podejmowania decyzji w sprawie ustalania priorytetów dla konkurencyjnych inwestycji,
- kluczowe elementy polityki finansowej, określające pożądany łączny poziom nakładów inwestycyjnych, najważniejsze wskaźniki zadłużenia, pożądaną proporcję finansowania inwestycji ze środków bieżących i kredytowych,
- koordynację procesu planowania inwestycji od wstępnego wniosku po ostateczne decyzje w sprawie finansowania.

Metodyka WPI dostarcza podstaw do usprawniania procesu zarządzania mieniem w mieście. Proponuje rozwiązania, które nie zmieniając ogólnych zasad procesu inwestycyjnego, wprowadzają nowe jakościowo funkcjonowanie struktur jednostek powiązanych z procesem inwestycyjnym. W ramach ustaleń strategii określono zasady wyboru kierunków inwestowania. Metody w procesie WPI, w ramach tych kierunków, pozwalają na wybór konkretnych zadań inwestycyjnych.

2.2. Prezentacja WPI

Inwestycje są jednym z narzędzi osiągnięcia celów strategicznych samorządu. Większość z nich wiąże się z poprawą stanu infrastruktury technicznej lub tworzeniem nowych środków trwałych. Specyfika tych inwestycji jest związana nie tylko z zakresem rzeczowym ale przede wszystkim z cyklem realizacji tych zadań, których regułą jest częste przekraczanie horyzontu jednorocznego. W mieście planowane i realizowane jednocześnie jest wiele zadań inwestycyjnych, a więc ich uporządkowanie i koordynacja w skali wieloletniej to jeden z zasadniczych celów gospodarowania majątkiem miasta.

Wieloletni Plan Inwestycyjny stanowi więc połączenie procesu budżetowego z planistycznym. Plan inwestycji komunalnych przedstawia program inwestycyjny realizujący strategiczne cele rozwoju, w którym zawarta jest deklaracja kierunków działania,

i odniesienie kosztu inwestycji do zdolności płatniczych miasta. WPI jest głównym instrumentem koordynacji procesu realizacji inwestycji. Przedstawia w jednym miejscu (jednym dokumencie, jednym procesie) kompleksowy plan działania miasta w zakresie infrastruktury.

WPI to wieloletni harmonogram rozwoju i poprawy w sferze mienia publicznego. Obejmuje on zespół skorelowanych ze sobą działań podejmowanych przez miejskie jednostki organizacyjne w procesie realizacji inwestycji.

Celem jego sporządzania jest ustalenie proponowanych wydatków na systematyczną budowę, konserwację, unowocześnianie i wymianę infrastruktury technicznej miasta.

WPI ukazuje koszt finansowy poszczególnych inwestycji, a także kompleksowego programu inwestycyjnego miasta. Roczny plan inwestycyjny (rzeczowy wykaz inwestycji) oraz odpowiednich środków na jego finansowanie są częścią planu wieloletniego. Ogólna kwota wszystkich środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na finansowanie inwestycji określana jest jako tzw. budżet inwestycyjny. Istotą WPI jest odniesienie planowanych kosztów do wszystkich środków (tak wewnętrznych jak i zewnętrznych), którymi miasto może dysponować na realizację inwestycji komunalnych.

Inwestycje komunalne często wymagają długiego czasu na przygotowanie wszystkich niezbędnych badań i dokumentów związanych z inwestycją, dlatego WPI jest połączone z wieloletnim planowaniem całego budżetu miasta. Określenie zasad stabilnego zarządzania finansowego daje podstawy do prawidłowych, długofalowych planów wykonawczych służących rozwojowi, poprzez ustalenie możliwości finansowania inwestycji. Określenie przyszłych środków finansowych daje wszystkim uczestnikom procesu planowania możliwości oceny szans zapewnienia oczekiwanego finansowania.

2.3. Ogólne zasady procesu WPI

WPI jest prowadzone w specyficznym środowisku funkcjonowania struktur organizacyjnych miasta. Obejmuje procesy i działania, które porządkują i koordynują czynności techniczne we wszystkich fazach procesu inwestycyjnego (planowanie, finansowanie, eksploatacja). Zastosowane narzędzia wspomagające pozwalają określić możliwości realizacji założonego programu przez odniesienie kosztów planowanych inwestycji komunalnych do zdolności płatniczych miasta.

Proces Wieloletniego Planowania Inwestycji przebiega dwufazowo i obejmuje działania przygotowawcze, których celem jest **organizacja procesu** oraz fazę **realizacji**, której efektem jest opracowanie, wdrożenie i kontrola wykonywania planu.

Faza organizacji procesu WPI polegała na stworzeniu odpowiednich struktur i podjęciu ustaleń zapewniających sprawność przebiegu procesu, a w efekcie przygotowanie prawidłowego planu inwestycyjnego.

Faza realizacji procesu WPI obejmuje kilka etapów, których istotą jest:

- ⇒ **Zbieranie informacji** – prowadzone w celu przygotowania wniosku o umieszczenie inwestycji w WPI,
- ⇒ **Ocena i klasyfikacja** – analiza służąca określeniu zestawu zadań inwestycyjnych, spośród możliwych zgłoszonych propozycji, uszeregowanego optymalnie pod kątem potrzeb rozwojowych,
- ⇒ **Przydział i zatwierdzenie środków** – analiza możliwości finansowych miasta i wybór najważniejszych zadań inwestycyjnych,
- ⇒ **Realizacja planowanych zadań** – wykonanie inwestycji,
- ⇒ **Kontrola i ocena realizacji** – ocena zgodności z planem i propozycje ewentualnych usprawnień.

Narzędzia używane w WPI to przede wszystkim odpowiednie formularze przeznaczone dla danego etapu przygotowania WPI. Formularze w WPI służą syntezy informacji o inwestycji oraz wyznaczeniu dla niej adekwatnej propozycji oceny, opartego na systemie określonych kryteriów.

Instrumenty stosowane w procesie WPI (odpowiednie procedury postępowania i przepływu informacji) porządkują i koordynują podejmowanie działań technicznych (planowanie, finansowanie, eksploatacja) we wszystkich wydziałach/referatach. Właściwie przygotowana informacja o planowanych zadaniach inwestycyjnych jest w WPI zebrana w jednym miejscu, w standardowy sposób i łatwo dostępna. Tworzy to solidne podstawy podejmowania decyzji dotyczących zobowiązań finansowych, jak również umożliwia kontrolę, czy nakłady na planowane inwestycje komunalne mieszczą się w ramach zdolności płatniczych miasta.

3. PODSTAWY OPRACOWANIA WPI

Przygotowywanie wieloletnich planów inwestycyjnych zostało wprowadzone uchwałą nr 240/XXIII/2000 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 30 czerwca 2000 roku, która stworzyła podstawy formalne i określiła ogólne zasady prowadzenia procesu. Przyjęto zatem, że:

***Wieloletni Plan Inwestycji komunalnych
będzie opracowywany na okres pięciu lat,
z uwzględnieniem poniższych warunków:***

- Pięcioletni plan inwestycyjny obejmujący zestawienie zadań inwestycyjno- remontowych oraz zakupy inwestycyjne, ma charakter rzeczowo-finansowy, jest planem kroczącym, corocznie uzupełnianym o przewidywane na kolejny rok zadania oraz aktualizowanym w zakresie rzeczowym i finansowym.

tzn. plan jest sporządzany (uaktualniany) corocznie poprzez uaktualnienie zapisów w planie obowiązującym w danym roku budżetowym oraz uzupełnienie o zadania na kolejny, nowy rok zamykający plan.
- Zasadą planu jest ujęcie zadań związanych z inwestycjami, remontami oraz zakupami inwestycyjnymi we wszystkich sferach funkcjonowania miasta , uchwalonych do realizacji w danym roku budżetowym, w którym plan jest przyjmowany przez Radę Miejską.
- Prace nad planem są realizowane zgodnie z przyjętą procedurą; włączanie inwestycji do WPI jest prowadzone na podstawie ustalonych kryteriów doboru zadań.
- WPI stanowi podstawę tworzenia planu wydatków inwestycyjnych budżetu miasta w kolejnych latach.

Projekt planu inwestycyjnego sporządza jednostka powołana w Urzędzie Miasta – Komisja Koordynacji WPI, w skład której wchodzi przedstawiciele Zarządu i pracownicy wydziałów/ referatów powiązanych z działalnością inwestycyjną i finansową miasta.

Ustanowienie planowania wydatków w sferze mienia komunalnego, w tym wydatków inwestycyjnych, metodą WPI, jako generalnego instrumentu planowania dla przedsięwzięć

publicznych, upraszcza programowanie działań i tworzenie budżetu w kolejnych latach. Dzięki temu decyzje inwestycyjne nie będą podejmowane w sposób przypadkowy, w ramach ustalania budżetu wydatków. Wprowadzenie procesu WPI daje możliwość stworzenia warunków do racjonalnego podejmowania decyzji w sprawie wydawania pieniędzy publicznych.

4. ZASADY OPRACOWYWANIA I UCHWALANIA WPI MIASTA

4.1. Charakterystyka WPI

Wieloletni plan inwestycyjny (WPI) to pięcioletni harmonogram wydatków związanych z gospodarowaniem majątkiem miasta obejmujący inwestycje, które powinny być zrealizowane podczas okresu planowania. WPI jest zbiorem zamierzeń i projektów inwestycyjnych przewidzianych do realizacji przez miasto w okresie 5 lat. Wieloletni Plan Inwestycyjny opisuje każdą planowaną inwestycję i podaje rok, w którym zostanie ona rozpoczęta lub przeprowadzona (zakończona), kwotę, jaka jest potrzebna na daną inwestycję w danym roku oraz proponowane źródła finansowania tych inwestycji. Informacje te są przedstawiane w formie zbiorczej, wraz z podaniem wydatków w danym roku w rozbiciu na poszczególne zadania, inwestycje, wydziały i podmioty podległe oraz źródła finansowania.

WPI przedstawia roczne plany inwestycyjne oraz środki finansowe przeznaczone w kilku kolejnych latach na prowadzenie inwestycji. Ogólna kwota wszystkich środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na finansowanie zamierzeń majątkowych (w tym formalnych inwestycji¹) określana jest jako budżet inwestycyjny. Wieloletni Plan Inwestycyjny będzie stanowić podstawę tworzenia budżetu miasta na następny rok.

Wieloletnie planowanie inwestycyjne jest procesem dynamicznym. Z roku na rok w procesie pojawiają się zmiany co jest zasadne – jest to właściwość wynikająca ze zmienności warunków wewnętrznych i zewnętrznych otoczenia miasta .

Przygotowanie stosownego zestawu zadań jest dokonywane w ramach procesu, który obejmuje zespół skorelowanych ze sobą działań podejmowanych przez miejskie jednostki organizacyjne w procesie realizacji inwestycji.

¹ Termin „*inwestycja*” ma definicję prawną, używaną w powiązaniu z budżetem gminy. Ponieważ celem WPI jest zaprezentowanie kompleksowego i skoordynowanego zbioru wszystkich, racjonalnie określonych wydatków na infrastrukturę komunalną, WPI obejmuje wszystkie znaczące wydatki związane z utrzymaniem i rozwojem majątku gminy, także te, które w myśl obowiązującego prawa nie są zliczane jako wydatki inwestycyjne w budżecie (np.: wydatki remontowe).

Włączenie zadania inwestycyjnego do WPI jest prowadzone w kilku fazach obejmujących:

- Zgłoszenie inwestycji (Wniosek Inwestycyjny – WI),
- ocenę zadań inwestycyjnych,
- ustalenie hierarchicznej listy inwestycji,
- przygotowanie projektu WPI poprzez dostosowanie listy zgłoszonych inwestycji do możliwości finansowych miasta (plan finansowy),

Proces WPI umożliwia koordynację działań planistycznych i technicznych podejmowanych w obszarze mienia komunalnego oraz dostosowanie ich do możliwości finansowych Miasta.

4.2. Organizacja procesu WPI

Zasady prowadzenia procesu, którego wynikiem jest zaplanowanie działań zmierzających do realizacji głównych celów rozwojowych miasta, założonej strategii rozwoju, określiły akty wykonawcze Zarządu Miasta – decyzja (Protokół nr 128/2000) z dnia 8 czerwca 2000 roku oraz uchwała Nr 649/153/2000 z dnia 12 września 2000 roku. Tworzą one podstawy formalne, które legalizują zasady działania i określają wymagania względem wszystkich uczestników procesu, a przez to stabilizują przebieg prowadzenia prac.

Działania, które podjęto w fazie organizacji procesu obejmowały:

1. **Utworzenie podstaw organizacyjnych** do prowadzenia zadań związanych z przygotowaniem WPI, poprzez powołanie w Urzędzie Miasta jednostki – Komisji Koordynacji, która będzie przygotowywać założenia i podstawy działania oraz centralnego Koordynatora – odpowiedzialnego za całość procesu;
2. **Opracowanie procedur i kalendarza procesu**; ustalenie zasad działania uwzględniających wymagania procesu WPI; dostosowanie harmonogramu prowadzenia procesu do procedury przygotowania budżetu;
3. **Opracowanie instrumentów – formularzy** służących realizacji zadań w dostosowaniu do potrzeb i warunków miasta; przedstawione w metodyce formularze zawierają zestaw wymagań, uznanych za typowe w warunkach działania miasta i formalnych potrzeb procesów: inwestycyjnego i podejmowania decyzji;

4. **Spotkanie inicjujące proces opracowania WPI**; polegające na prezentacji metodyki, wyjaśnieniu pracownikom Urzędu i jednostek organizacyjnych polityki i ogólnych założeń planu, przekazaniu formularzy i instrukcji, które stanowią podstawę opracowania wniosków inwestycyjnych oraz przedstawienie harmonogramu działań.

Proces wykonania WPI, stanowi sekwencję działań, które, po ustaleniu formalnych i organizacyjnych ram prowadzenia procesu, mają na celu określenie potrzeb inwestycyjnych przewidywanych w okresie planowania – przedstawienie inwestycji, a po analizie i ocenie ich znaczenia dla społeczności miasta – stworzenie odpowiedniej klasyfikacji tych potrzeb, czyli hierarchicznej listy inwestycji. Tak przygotowana lista stanowi podstawę wyboru zadań do realizacji w okresie planowania, determinowanego wielkością dostępnych funduszy.

Istotą procesu WPI jest przygotowanie odpowiedniego zestawu informacji, który ludzie, zaangażowani w jakimś stopniu w inwestowanie w mieście, będą mogli stosownie przygotować i przetworzyć tak, aby służył do podejmowania właściwych decyzji.

4.3. Struktura administracyjna procesu WPI

W Urzędzie Miasta przeprowadzono działania organizacyjne, w celu stworzenia podstaw i warunków sukcesywnego prowadzenia procesu WPI.

Proces WPI będzie prowadzony pod nadzorem jednostki powołanej z grona pracowników Urzędu Miasta – Komisji Koordynacji, kierowanej przez Koordynatora WPI, uprawnionej do podejmowania decyzji organizacyjnych w procesie.

Komisja Koordynacji jest odpowiedzialna za przebieg procesu WPI:

- ustalenie procedur wewnętrznych procesu,
- opracowanie zasad i instrumentów zgłaszania inwestycji do WPI,
- ustalenie propozycji kryteriów oceny inwestycji, opracowanie struktury i instrumentów procesu oceny,
- przygotowanie zestawienia proponowanych zadań do WPI (projekt WPI)
- opracowanie dokumentu WPI,
- uzgadnianie WPI z Zarządem i Radą, dokonywanie zmian i poprawek,
- kontrolę realizacji procesu i weryfikację przyjętych ustaleń.

Szczególnie do zadań Koordynatora i Komisji Koordynacji WPI należeć będzie:

- Przygotowanie propozycji struktury organizacyjnej niezbędnej do prowadzenia procesu;
- Opracowanie harmonogramu przygotowania planu, dokumentów dla poszczególnych faz procesu (programów, formularzy i instrukcji);
- Przekazanie informacji o zasadach i organizacji procesu jednostkom strukturalnym i pomocniczym Miasta, informowanie mieszkańców;
- Tworzenie okazji do angażowania w proces mieszkańców;
- Organizowanie pomocy merytorycznej jednostkom (wydziałom/referatom) w składaniu wniosków inwestycyjnych;
- Udział w procesie oceny, klasyfikacji (ustalenia priorytetów) i hierarchizacji inwestycji;
- Ocena opcji finansowania;
- Przedstawienie proponowanego WPI władzom Miasta do akceptacji;
- Monitorowanie procesu realizacji inwestycji;
- Kontrola i przygotowanie informacji o przebiegu opracowania WPI.

Komisja Koordynacji przygotowuje propozycje ustaleń formalnych co do rodzaju przedsięwzięć, które zostaną objęte budżetem inwestycyjnym WPI (czyli wydatki inwestycyjne i te zamierzenia, które będą objęte budżetem wydatków bieżących), instrumentów (programów lub formularzy) i metod, które będą wykorzystywane do zbierania informacji, ram czasowych, w których będą rozpatrywane wnioski o finansowanie inwestycji oraz sposobów zapewnienia uczestnictwa mieszkańców w procesie. Decyzje zatwierdzające poszczególne ustalenia (procedury i instrumenty) będą podejmowane przez władze Miasta – Zarząd z upoważnienia i w porozumieniu z komisjami Rady, zgodnie z zapisem uchwały w sprawie WPI².

Zadania organizacyjne, wynikające z procesu WPI będzie prowadził Wydział Promocji i Rozwoju Miasta oraz Wydział Inwestycji i Dróg.

² Uchwała Nr 240/XXIII/2000 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 30 czerwca 2000 roku.

W procesie WPI będą czynnie uczestniczyły organizacje reprezentujące mieszkańców – Komisje Rady Miejskiej i inne (np.: rady osiedlowe, stowarzyszenia), jako jednostki konsultujące i pośredniczące w zgłaszaniu propozycji i przekazywaniu opinii mieszkańców.

4.4. Ustalenia proceduralne do opracowania WPI miasta

Zaplanowanie zamierzeń, których wynikiem będzie realizacja głównych celów rozwojowych Miasta wymaga podjęcia szeregu działań prowadzonych zgodnie z ustalonymi zasadami.

4.4.1. Przygotowanie podstaw planistycznych WPI

Planowanie realizacji zadań inwestycyjnych będzie prowadzone na podstawie ustalonej polityki działania w Mieście. Polityka dotycząca inwestycji w ujęciu wieloletnim, czyli polityka w zakresie programowania inwestycji i polityka finansowa, stanowi ramy dla opracowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Polityka w zakresie programowania inwestycji zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi rozwoju społeczności, norm i standardów świadczenia usług komunalnych i innymi celami strategicznymi. Polityka finansowa ma na celu zapewnienie stabilnych podstaw wieloletniego planowania inwestycyjnego oraz umożliwia zachowanie dobrej sytuacji finansowej miasta.

Założenia polityki zostały określone w strategii rozwoju miasta i planach zagospodarowania przestrzennego. Odzwierciedleniem tych założeń będą sporządzane i uchwalane corocznie, łącznie z budżetem na dany rok, wskazówki do projektów budżetu na lata następne, stanowiące roczne plany społeczno – gospodarcze (wynikające z ustaleń Strategii rozwoju), wytyczające także kierunki inwestowania. Plany te będą określały:

- kierunki działań na najbliższe lata;
- wykaz inwestycji o znaczeniu strategicznym dla Miasta (strukturotwórczych);
- preferencje ekonomiczne dla określonych jednostek zagospodarowania.

Przedsięwzięcia inwestycyjne, wynikające ze wszystkich tych uchwał i opracowań staną się podstawą aktualizacji planów inwestycyjnych na kolejne lata. Określenie programu w zakresie inwestycji będzie wynikało z oszacowania obecnego majątku Miasta i potrzeb w przyszłości.

4.4.2. Zakres stosowania procesu WPI

W WPI powinny być zawarte wszystkie wydatki związane z rozwojem i utrzymaniem mienia komunalnego Miasta (inwestycje, zakupy inwestycyjne i remonty – także te, które obejmują wydatki bieżące budżetu), będące odzwierciedleniem zadań miasta, których wysokość nakładów przekracza **100 000 zł**. Obejmować będzie infrastrukturę techniczną i społeczną.

Działalność inwestycyjna jednostek Miasta, posiadających osobowość prawną i zakładów budżetowych, w tym przede wszystkim realizowana przy finansowej pomocy w postaci dotacji z budżetu miasta, będzie wprowadzana do planu, czyli miała swoje odzwierciedlenie w WPI.

Plan zawiera zadania realizowane w roku budżetowym, dla którego jest sporządzany, określając założenia do opracowania budżetu (np. plan sporządzony w roku 2001 obejmuje lata 2002 – 2006, czyli przedstawia część majątkową budżetu na rok 2002).

4.4.3. Przyjęcie zasad oceny – kryteriów dla wyboru inwestycji i ustalenia wielkości niezbędnych nakładów.

Metodyka oceny inwestycji i zestaw kryteriów służących uszeregowaniu inwestycji będą określone na początku opracowywania wieloletniego planu inwestycyjnego. Podstawą określenia zasad procesu oceny i klasyfikacji powinny być ustalone wcześniej perspektywiczne kierunki działania i cele strategiczne (Strategia rozwoju miasta Ostrołęki).

Komisja Koordynacji będzie przygotowywać materiały rekomendujące przyjęcie określonego systemu oceny, które po weryfikacji przeprowadzonej w trybie konsultacji z przedstawicielami mieszkańców (Komisje Rady, organizacje mieszkańców) będą przedstawiane do zatwierdzenia władzom Miasta.

Kryteria zostały jasno określone i uzgodnione zanim rozpoczął się proces kwalifikowania i wyboru nowych inwestycji³. Stanowią one wskazówkę dla jednostek, które proponują

³ zatwierdzone w uchwale Nr 262/XXVI/2000 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 27 października 2000 roku, w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Ostrołęki do 2010 roku”

włączenie inwestycji do wieloletniego planu inwestycyjnego (dyrektorów/kierowników wydziałów/referatów i jednostek podległych).

4.4.4. Zgłaszanie propozycji do WPI – Wnioski inwestycyjne.

Wystąpienie o finansowanie inwestycji w danym okresie planistycznym stanowią wnioski inwestycyjne. Dotyczy to kontynuacji inwestycji obecnie realizowanych oraz inwestycji nowych. W ramach przygotowania wniosku będzie dokonywane określenie stanu inwestycji zatwierdzonych w latach poprzednich i przedstawienie nowych inwestycji. Poszczególne wydziały/referaty i podmioty miasta będą przedstawiać wnioski inwestycyjne zawierające sprawozdanie na temat zaawansowania inwestycji wraz z wnioskami o rozpoczęcie inwestycji nowych. Co roku będą oceniane inwestycje zatwierdzone poprzednio, aby ustalić, czy zostały one ukończone w czasie i w ramach przewidzianego dla nich budżetu (wielkości środków).

Będzie to służyło oszacowaniu czy proces realizacji przebiega prawidłowo, a także czy celowe jest kontynuowanie rozpoczętych zamierzeń. Wiąże się to z ustaleniem wielkości środków – wydatków w budżecie dla następnych faz realizacji poszczególnych inwestycji lub wielkości środków pozostałych po ukończeniu inwestycji (albo ich zaniechaniu), które mogą zostać wykorzystane na inne inwestycje.

Propozycje inwestycji nowych do realizacji mogą zgłaszać wszyscy mieszkańcy Miasta, poprzez jednostki strukturalne, reprezentujące mieszkańców. Jednostkami przedstawiającymi propozycje do WPI są: wydziały/referaty Urzędu Miasta, Komisje Rady Miejskiej i jednostki komunalne i pomocnicze (Rady Osiedlowe i formalne organizacje mieszkańców). Zatwierdzenie przydziału środków na realizację inwestycji będzie dokonywane w ramach procedur procesu WPI. Osoba wnioskująca powinna przygotować wniosek, zgodnie z zatwierdzonym wzorem i złożyć do planu poprzez stosowny wydział/referat merytoryczny, Komisję Rady lub jednostkę pomocniczą.

Wydziały/referaty i podmioty podległe opracowują informacje na temat proponowanych inwestycji zgodnie z zatwierdzonymi zasadami.

Wnioski te gromadzone są w Wydziale Inwestycji i Dróg, który, na podstawie przyjętych zasad, dokona stosownej analizy, weryfikacji i ewentualnego uzupełnienia zgłoszonych propozycji.

Istotne jest, aby wnioski inwestycyjne zawierały pełny zestaw informacji umożliwiających ocenę inwestycji, a w efekcie uzyskanie zgody przydziału środków na jej realizację.

4.4.5. Ocena możliwości finansowych Miasta do realizacji inwestycji.

Określenie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych przewidzianych w WPI dokonane jest na bazie zestawień prognoz w zakresie możliwych do uzyskania dochodów oraz niezbędnych wydatków budżetowych, ze szczególnym uwzględnieniem wydatków o charakterze obligatoryjnym. Drugim istotnym składnikiem są długoterminowe prognozy kształtowania się nadwyżki dochodów miasta nad wydatkami na działalność bieżącą oraz kosztów pozyskania i obsługi środków przeznaczonych na pokrycie niedoborów.

4.4.6. Przygotowanie projektu Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Proces tworzenia WPI odbywa się na podstawie wniosków wydziałów/referatów i jednostek organizacyjnych (pomocniczych) Miasta, a także Komisji Rady Miejskiej. Umieszczenie poszczególnych zadań w projekcie planu poprzedzane jest w szczególności oceną wzajemnych powiązań efektów wynikających z realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Wnioski o finansowanie inwestycji są analizowane z punktu widzenia ich kompletności i dokładności, a ponadto grupowane dla celów oceny według wielkości funduszy, jednostki wnioskującej (wydziału/referatu, podmiotu podległego) lub określonego programu.

Projekt WPI będzie opracowany na podstawie przeprowadzonej oceny wniosków o finansowanie inwestycji, w efekcie której poszczególne inwestycje zostają uszeregowane według ich hierarchii – znaczenia dla realizacji założonych celów. Do oceny inwestycji wykorzystywana będzie ustalona metodyka i kryteria oceny inwestycji. Ocena będzie dokonywana przez specjalną Komisję Oceny – Komisję Koordynacji w rozszerzonym składzie, z udziałem przedstawicieli Rady Miejskiej.

4.4.7. Wdrażanie i kontrolowanie (monitorowanie) realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych i budżetu inwestycyjnego.

Potrzebę realizacji inwestycji przygotowuje pod kątem zakresu merytorycznego, rzeczowego i potrzeb eksploatacyjnych oraz zgłasza do WPI wydział/referat właściwy dla sektora gospodarki miasta, którego dotyczy inwestycja.

Realizacja i monitorowanie zatwierdzonego budżetu i wykonania inwestycji będzie prowadzona przez Wydział Inwestycji i Dróg oraz Wydział Finansów, Budżetu, Podatków i Opłat, przy udziale wydziału/referatu, czy podmiotu zgłaszającego inwestycję. Proces ten będzie przebiegać pod nadzorem Komisji Koordynacji WPI.

Nadzorowanie zatwierdzonych inwestycji prowadzone w ciągu roku powinno zapewniać w efekcie, że inwestycje będą realizowane w terminie i w ramach ustalonego wcześniej budżetu. Ze względu na fakt, że postęp w realizacji inwestycji ma poważne konsekwencje dla zarządzania gotówką i zadłużeniem, osoby, wydziały/referaty lub podmioty podległe odpowiedzialne za inwestycje powinny być regularnie informowane na temat przepływów gotówkowych związanych z daną inwestycją.

Zarówno kierunki rozwoju przyjęte w planach sektorowych (strategiach), jak i wynikające z nich programy będą sprawdzane w cyklu rocznym w ramach przygotowania sprawozdań z realizacji budżetu oraz pracy nad kolejnymi wydaniem kroczącego planu inwestycyjnego WPI.

Realizacja celów będzie przedstawiana w corocznym sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta. Osiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie przedmiotem bieżącej analizy odpowiednich służb miasta, a w konsekwencji odpowiednich korekt planu, które będą przedmiotem uchwał Zarządu i Rady Miejskiej.

4.5. Przebieg procesu WPI

Proces WPI przebiega sukcesywnie w ciągu roku i angażuje różne jednostki oraz organy decyzyjne miasta do prowadzenia działań, w efekcie których określone są potrzeby inwestycyjne i wybierane zadania, których realizacja jest pożądana po kątem

osiągania założonych celów rozwoju. Na każdym etapie prac nad WPI powstają stosowne dokumenty, służące realizacji kolejnych faz procesu.

Dokumenty	Cykl działań	Jednostki
Uchwała	Przystąpienie do przygotowania wieloletniego planu inwestycyjnego – WPI, jest podjęte na podstawie uchwały Rady Miejskiej, która ustala podstawy prawne procesu i powierza wykonanie uchwały Zarządowi Miasta	Rada Miejska
Procedury WPI	Akt wykonawczy Zarządu określa zasady prowadzenia procesu – strukturę organizacyjną, procedury, instrumenty i harmonogram. Powołuje Koordynatora i Komisję Koordynacji WPI – która przygotowuje propozycje podstaw formalnych do zatwierdzenia.	Zarząd Miasta
Wnioski	Proces budowy WPI odbywa się na podstawie Wniosków Inwestycyjnych wydziałów/referatów i jednostek organizacyjnych miasta (w tym jednostek pomocniczych – samorządów Rad Osiedlowych i formalnych zrzeszeń mieszkańców), a także komisji Rady Miejskiej, z uwzględnieniem wniosków zgłaszanych przez mieszkańców. Wnioski te będą gromadzone w Wydziale Inwestycji i Dróg, który, na podstawie przyjętych zasad, dokona stosownej analizy, weryfikacji i ewentualnego uzupełnienia zgłoszonych propozycji.	Jednostka wnioskująca Wydział Inwestycji i Dróg
Zestawienie zgłoszonych inwestycji	Wnioski o finansowanie inwestycji będą analizowane z punktu widzenia ich kompletności i dokładności, a ponadto grupowane dla celów oceny według wielkości funduszy, jednostki wnioskującej (wydziału/referatu, podmiotu podległego) lub określonego programu.	Komisja Koordynacji WPI
Wstępny Raport	Wstępna analiza finansowa miasta jest wykonywana dla typowego poziomu inwestowania w Mieście (wynikającego z danych historycznych). Analiza wstępna określa przede wszystkim możliwości inwestycyjne Miasta, tak aby możliwe było dostosowanie do nich wyników opracowania listy inwestycyjnej WPI. W szczególności określa ona możliwości inwestycyjne miasta, wynikające z ilości wolnych środków i nadwyżek finansowych z lat poprzednich.	

<p>Lista hierarchii inwestycji</p>	<p>Projekt WPI jest opracowany na podstawie przeprowadzonej oceny wniosków o finansowanie inwestycji, a poszczególne inwestycje zostają uszeregowane według ich hierarchii – znaczenia dla realizacji założonych celów. Do oceny inwestycji wykorzystywana będzie ustalona metodyka i kryteria oceny inwestycji. Ocena będzie dokonywana przez specjalną Komisję Oceny – Komisję Koordynacji w rozszerzonym składzie, z udziałem członków Rady Miejskiej, która opierając się na ustalonych kryteriach doboru dokona analiz zgłoszonych propozycji. Umieszczenie poszczególnych zadań w projekcie planu poprzedzane będzie w szczególności oceną wzajemnych powiązań efektów wynikających z realizacji zaplanowanych przedsięwzięć, jak i zbadaniem preferencji społecznych i wymagań wynikających z przepisów prawa i dokumentów polityki rządowej.</p> <p>Opracowanie dokumentu przedstawiającego WPI, który opisuje proponowany plan i budżet, będzie przeprowadzane według ustalonego wzoru. Dokument ten będzie wykorzystywany do przedstawienia wersji wstępnej planu i budżetu władzom Miasta, mieszkańcom i innym zainteresowanym stronom.</p>	<p>Komisja Oceny</p> <p>Komisja Koordynacji</p>
<p>Plan finansowy</p>	<p>Uzyskanie pozytywnych wyników analizy budżetu dla przyjętych opcji finansowania określa maksymalny zakres planu inwestycyjnego i na tej podstawie jest ustalany Projekt WPI.</p>	<p>Skarbnik</p>
<p>Projekt WPI</p>	<p>Opracowanie projektu WPI polega na dostosowaniu planowanych wydatków inwestycyjnych umieszczonych na hierarchicznej liście WPI do możliwości inwestycyjnych i kredytowych miasta, wynikających z analizy finansowej budżetu. Wstępny projekt WPI, opracowany w konsultacji z zainteresowanymi wydziałami/referatami i jednostkami miejskimi celem zebrania uwag co do formalnej i merytorycznej zawartości dokumentu, przekazany zostaje do zatwierdzenia Zarządowi Miasta.</p>	<p>Zarząd</p>
<p>WPI</p>	<p>W przypadku wniesienia przez Zarząd uwag do WPI, po dokonaniu analizy uwag Komisja sporządzi kolejną wersję projektu WPI, która będzie poddawana konsultacji i analizie w grupach tematycznych przez Komisje Rady Miejskiej. Po uwzględnieniu wszystkich uwag i propozycji, po wniesieniu ewentualnych zmian, projekt WPI jest przedstawiany do akceptacji Zarządowi, a następnie przedkładany Radzie jako projekt uchwały i zatwierdzany łącznie z budżetem.</p>	<p>Komisje Rady</p> <p>Rada</p>

WPI będzie opracowywany i przyjmowany łącznie z budżetem miasta opisujący działania w sferze majątkowej, związane z działalnością inwestycyjną.

Dla sprawnego przebiegu procesu opracowany został szczegółowy harmonogram prac, czyli ustalono schemat kolejności działań, procedury obiegu dokumentów (co jest o tyle istotne, że ułatwia działania w strukturze urzędu) oraz zasady kontroli przebiegu procesu WPI.

5. WNIOSKI INWESTYCYJNE

Istotą pierwszego etapu procesu opracowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego przygotowanie i złożenie wniosków o realizację inwestycji – włączenie inwestycji do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Gromadzone są wynikowe informacje o stanie infrastruktury, potrzebach inwestycyjnych niezbędnych do zapewnienia pożądanego stanu przedstawianych jako konkretne **wnioski inwestycyjne**, stanie finansów własnych miasta i innych możliwych źródłach finansowania. Informacje są gromadzone w poszczególnych wydziałach/referatach i jednostkach, analizowane i – jako wniosek – przesyłane do Koordynatora WPI.

W celu ułatwienia zebrania wymaganego zakresu informacji o inwestycji wprowadzono specjalne formularze służące do prezentacji zgłaszanych inwestycji. Przyjęto zastosowanie w pakiecie wniosku inwestycyjnego następujących formularzy:

1. **Karta inwestycji** – Zaprezentowanie wnioskowanej inwestycji poprzez zestawienie najważniejszych informacji, w tym krótkiego opisu cech charakterystycznych i technologicznych, lokalizacji oraz streszczenia harmonogramu rzeczowo–finansowego.
2. **Harmonogram finansowania inwestycji** – Przedstawia nakłady na realizację poszczególnych stadiów realizacji oraz termin, kiedy przewidziane jest wystąpienie określonych kosztów.

2a. Karta zakupu inwestycyjnego

Pokazuje oczekiwane koszty związane z nabyciem środka trwałego – przedstawia strukturę nakładów inwestycyjnych.

3. **Harmonogram procesu inwestycyjnego** – Ukazuje przebieg postępu prac nad inwestycją, tzn. rozwój prac nad projektem od początkowej koncepcji poprzez przygotowania techniczne, budowę i eksploatację, bez ujęcia finansów. Odnacza ważne elementy dla procesu inwestycyjnego tzw. punkty krytyczne.

4. **Wpływ inwestycji na budżet** Oszacowanie całości wpływu wnioskowanej inwestycji na budżet bieżący po jej zrealizowaniu; bilans wydatków i ewentualnych dochodów budżetowych (np. nowe wydatki na utrzymanie i eksploatację inwestycji, czy nowe zapotrzebowanie na dodatkowe usługi dla społeczeństwa).
5. **Źródła finansowania inwestycji w latach planu** – Zdefiniowanie źródeł finansowania nakładów wnioskowanej inwestycji oraz elementów kosztów charakterystycznych dla poszczególnych etapów procesu inwestycyjnego.
6. **Podsumowanie informacji o inwestycji** – Zaprezentowanie wszystkich cech wyjaśniających dlaczego realizacja wnioskowanej inwestycji jest niezbędna i ważna.
7. **Zestawienie wniosków inwestycyjnych według wewnętrznej hierarchii ważności** – Wyjaśnienie i zaprezentowanie wewnątrzreferatowej hierarchii ważności wniosków inwestycyjnych.

Formularze te, uzupełnione informacją uzasadniającą ich zastosowanie, szczegółowymi instrukcjami ich wypełniania w celu standaryzacji procesu opracowania WPI, są przygotowywane przez Koordynatora WPI, a wypełniane przez wnioskodawców zainteresowanych realizacją określonych inwestycji i stanowią podstawę oceny inwestycji.

Pakiet wniosku inwestycyjnego składanego przez jednostkę zgłaszającą inwestycję (wydziały/referaty merytoryczne i jednostki miasta) obejmuje prezentacje poszczególnych inwestycji (Formularze 1 – 6, wypełniane dla każdej zgłaszanej inwestycji) i zestawienie wszystkich przedsięwzięć danej jednostki – Formularz 7 – przedstawione w załączniku nr 2.

Jakość prezentacji zgłaszanej inwestycji jest niezwykle istotna. Inwestycje zgłaszane do włączenia do planu powinny być przedstawiane tak, aby umożliwiały podjęcie korzystnej dla wnioskodawcy decyzji przez te osoby z poziomu podejmowania decyzji, które nie są bezpośrednio związane z daną inwestycją, bądź programem inwestycyjnym. Istotne jest więc aby wniosek zawierał pełny zestaw informacji, które umożliwią poznanie, ocenę inwestycji, a w efekcie uzyskanie zgody przydziału środków na jej realizację.

6. PROCES OCENY INWESTYCJI

6.1. Ogólna struktura oceny i ustalania priorytetów

Zakwalifikowanie danego zadania inwestycyjnego do WPI jest efektem prowadzonego procesu, a oznacza przydział środków na jego realizację i aby tego dokonać, każde zgłoszone zadanie powinno być ocenione. Służy temu szereg działań prowadzonych w toku realizacji WPI, które tworzą proces oceny. Celem jego jest dostarczenie jak najpełniejszego zestawu informacji niezbędnych do podjęcia decyzji o włączeniu inwestycji do WPI. Kolejność zgłoszonych inwestycji określa analiza przeprowadzona zgodnie z ustalonymi kryteriami, które wyznaczają każdej inwestycji stosowny priorytet i miejsce w WPI. O wyborze decydują możliwości finansowe (Plan Finansowy) miasta.

Podstawą określenia zasad procesu oceny i klasyfikacji są ustalone wcześniej perspektywiczne kierunki działania i cele strategiczne.

Ocena zadań inwestycyjnych zgłoszonych do WPI, prowadzona będzie przez Komisję Oceniającą, powołaną uchwałą Zarządu, która dokona oszacowania znaczenia inwestycji na podstawie uchwalonych kryteriów.

Proces oceny zadań inwestycyjnych proponowanych przez poszczególne wydziały/referaty i ustalania dla nich priorytetów i hierarchii oparty jest na zasadach, na podstawie których Komisja Oceny WPI będzie dokonywała klasyfikacji zgłoszonych inwestycji i wykorzystywany do ostatecznego podejmowania decyzji (Zarząd i Rada). Metodyka oceny powinna być także stosowana przez wydziały/referaty do przygotowania zestawienia wnioskowanych zadań, uszeregowanych zgodnie z wewnętrznymi potrzebami poszczególnych wydziałów/referatów.

6.2. Zastosowana metodyka oceny

Osiągnięcie optymalnej efektywności we wszystkich inwestycjach, niezależnie od źródeł ich finansowania, wymaga stosowania obiektywnych kryteriów, wynikających z ustaleń strategicznych celów rozwojowych i przyjęcia odpowiedniej metody oceny.

Dokonywanie wyborów inwestycyjnych będzie prowadzone w sposób usystematyzowany, stwarzający jasne i zrozumiałe podstawy podejmowania decyzji. Przyjęty system oceny

pozwole oszacować efekty inwestycji we wszystkich aspektach uznanych za istotne dla wspierania rozwoju miasta.

W prowadzonym procesie przygotowania WPI przyjęto sposób ustalania hierarchii różnorodnych inwestycji infrastrukturalnych, jakie mogą pojawić się w procesie planowania rozbudowy infrastruktury, który polega na wielokryterialnej analizie aspektów realizacji inwestycji ocenianych punktowo („*metoda analityczno-numeryczna*”).

Kryteria oceny projektów inwestycyjnych zostały utworzone z uwzględnieniem możliwości oceny wpływu danej inwestycji na rozwój ekonomiczny obszaru miasta, czyli wypływają z ustaleń strategicznych.

Proces klasyfikacji inwestycji będzie prowadzony z uwzględnieniem wagi poszczególnych kryteriów dla realizowanej polityki finansowej gminy, dwustopniowo:

- Pierwszy stopień: **klasyfikacja – ustalenie priorytetów inwestycji,**
czyli przydzielenie inwestycji do grupy o określonym
znaczeniu dla realizacji polityki inwestycyjnej miasta;
- Drugi stopień: **hierarchizacja – uszeregowanie inwestycji wewnątrz**
poszczególnych grup priorytetów,
pod względem wartości dla rozwoju i potrzeb miasta.

Proces oceny według tej metody polega na określeniu znaczenia poszczególnych inwestycji w zakresie przyjętych kryteriów, przez wybór kategorii oceny, czyli ustalenie wartości liczbowej dla każdego kryterium. Ocena w ramach kryterium jest dokonana przez przypisanie do jednej z określonych kategorii oceny. Dla każdego z zastosowanych kryteriów każde przedsięwzięcie będzie przeanalizowane i przyporządkowane do jednej z sześciu kategorii [od **Nr 1** „najwyższej wagi” – (10 pkt.) do **Nr 6** „nie zalecana” – (0 pkt.)], wyrażającej jego oszacowanie. Punkty uzyskane przez poszczególne inwestycje infrastrukturalne w poszczególnych pozycjach (kryteriach) dodaje się do siebie.

W przyjętej metodzie proces klasyfikacji i oceny inwestycji jest dokonywany przy wykorzystaniu elementów formalnych. Jednak w dużym stopniu włączono wiele elementów analitycznych, wykorzystujących wiedzę, doświadczenie i profesjonalizm osób podejmujących decyzje. Przyjęto zasadę, że celem technik formalnych jest wspieranie, a nie

eliminowanie doświadczenia i opinii ludzkich. Proponowana metoda zapewnia prostą ocenę związków pomiędzy planowanymi inwestycjami a formalnymi zadaniami określonymi w strategii rozwoju miasta.

W dokumentach stanowiących bazę formalną i ustalających ogólne ramy procesu, określone zostały ogólne zagadnienia wypływające z polityki inwestycyjnej miasta, przedstawiające istotne problemy i cele inwestycyjne, których realizacja jest ważna dla rozwoju miasta. Założenia te były prezentowane i analizowane na spotkaniach Komisji Rady Miejskiej i zatwierdzone przez Zarząd do zastosowania w tworzonym WPI.

Na podstawie założeń przygotowana została struktura oceny inwestycji zgłoszonych do WPI, która uwzględnia wszystkie cele inwestycyjne, określone w założeniach jako „*kryteria wspólne*”, w układzie dostosowanym do przyjętej metodyki oceny. Część z tych celów inwestycyjnych została zastosowana w tworzeniu kryteriów klasyfikacji – pierwszym stopniu procesu oceny, którego celem jest **ustalenie priorytetów inwestycji**. W zakresie tego kryterium zastosowano kategorie: zadania obowiązkowe, zadania kontynuowane, czy termomodernizacja obiektów.

Pozostałe cele inwestycyjne zostały wykorzystane do przygotowania kryteriów dla drugiego stopnia procesu oceny – hierarchizacji – czyli **uszeregowania inwestycji wewnątrz poszczególnych grup priorytetów**.

Określone zostały istotne kryteria oceny i kategorie opisujące wartość inwestycji w ramach każdego z nich. Dla każdego kryterium ustalono odpowiednią wagę (mnożniki wagowe, W). Wartościowanie kryteriów, poprzez zastosowanie odpowiedniego mnożnika – zostało przeprowadzone zgodnie z opisem celów strategicznych oraz ustalone w wyniku ankiety przeprowadzonej wśród społeczności miasta.

Kolejnym etapem tworzenia WPI jest przygotowanie hierarchicznej listy inwestycji. Otrzymane sumy służą do ustalenia hierarchii pomiędzy konkurującymi ze sobą przedsięwzięciami inwestycyjnymi, pozwalając na ustalenie kolejności według ilości uzyskanych punktów. Końcowy „wynik” dla każdej inwestycji, porównywany z wynikami dla innych inwestycji, służy stworzeniu listy kolejności realizacji zadań inwestycyjnych.

Dalej następuje skonfrontowanie przygotowanej listy z określonymi możliwościami finansowymi, a w wyniku tej analizy ustalenie założeń planu finansowania oraz listy

inwestycji mieszczących się w określonych ramach finansowych. Dokonywane przez ewentualne usuwanie inwestycji ocenionych najniżej (z końca listy). Tworzony będzie w ten sposób projekt Wieloletniego Planu Inwestycji, kierowanego do konsultacji społecznej i do zatwierdzenia przez władze samorządowe miasta Ostrołęki.

6.3. Klasyfikacja inwestycji

6.3.1. Priorytet inwestycji

W zastosowanej metodyce WPI dla miasta Ostrołęki przyjęto założenie, że do włączenia do WPI powinny być rozważane tylko te inwestycje, których znaczenie i wkład w rozwój są wystarczająco uzasadnione i udokumentowane. Z tego względu założono przyjęcie zestawu cech wartości i uwarunkowań inwestycji, które określają jej rangę wynikającą z analiz przeprowadzonych w toku jej przygotowania, czyli nadanie inwestycji odpowiedniego priorytetu – przydzielenie do grupy o określonym pierwszeństwie realizacji.

Kryterium temu przyznano wagę

100 pkt.

W pierwszej fazie oceny inwestycje będą klasyfikowane pod kątem umieszczenia w odpowiedniej kategorii określającej priorytet.

Przyjęto sześć kategorii priorytetów. Pięć pierwszych określa inwestycje, które mają znaczenie dla realizacji zadań miasta i powinny być poddane analizie. Inwestycje przypisane do kategorii szóstej (Nr 6), mogą być analizowane w procesie oceny w przypadku posiadania przez miasto wolnych środków.

6.3.2. Określenie kategorii priorytetów

W ramach procesu WPI powinny być klasyfikowane inwestycje, które mieszczą się w ramach zdefiniowanych poniżej pięciu kategorii:

A. PRIORYTET 1 – Inwestycje kontynuowane

Inwestycja jest kontynuowana wtedy, gdy jej realizacja w pierwszym roku WPI jest prowadzona na podstawie wcześniej podpisanej umowy. Pojęcie inwestycji kontynuowanej wynika z faktu, że inwestycje są realizowane etapami, zaś w efekcie etapowania zawierane są często oddzielne umowy na realizację poszczególnych etapów. Proces realizacyjny może obejmować etapy: wstępną koncepcję, studium wykonalności, projekt budowlany, szczegółowy projekt techniczny i samą budowę.

Inwestycjami kontynuowanymi są inwestycje, dla których realizacja jednego etapu, prowadzona na podstawie jednej umowy, przechodzi z roku na rok.

Kategorii tej przyznano wartość 5 pkt.

Każde przedsięwzięcie, którego warunki przygotowania i realizacji powodują, że nowy (kolejny) etap realizacji rozpoczyna się w pierwszym roku WPI (zazwyczaj w ramach nowej umowy), jest **inwestycją nową**. Na przykład inwestycja dla której została przygotowana kompletna dokumentacja projektowa, dla której uzyskano pozwolenie na budowę i rozpoczyna się proces przetargowy na realizację lub podpisywana jest umowa na rozpoczęcie budowy, jest nową inwestycją, nawet jeśli realizacja jej wcześniejszych etapów trwała kilka lat.

B. PRIORYTET 2 Inwestycje obowiązkowe (Zlecone)

Inwestycje obowiązkowe są to inwestycje, które miasto musi zrealizować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, wynikające z ustaw i regulacji niższego rzędu ustanowionych przez centralną administrację państwową lub właściwy sąd.

Kategorii tej przyznano wartość 4 pkt.

Zadaniem obowiązkowym jest taka inwestycja, której realizacja jest zlecona przez władze centralne lub wojewódzkie, na podstawie przepisów prawnych oraz obowiązujących uchwał i umów, w tym kontraktów sygnowanych przez rząd centralny, województwo lub wyroków sądowych.

C. PRIORYTET 3 – Zadania strategiczne

Kategorii tej przyznano wartość 3 pkt.

Inwestycja Priorytetu 3 jest zadaniem, które jest elementem formalnego planu zatwierdzonego przez radę, jako inwestycja o najwyższym priorytecie oraz ma kilka z następujących cech:

- generuje najwyższy poziom korzyści i pozytywnego oddziaływania w mieście (korzyści dla całego lub dla pokaźnej części miasta) – inwestycja ponadlokalna.
- uważa się ją za jedną z najbardziej pilnych inwestycji koniecznych do osiągnięcia najważniejszych celów strategicznych miasta.
- korzyści płynące z realizacji inwestycji są niezwykle ważne dla sektora działalności miasta związanego z inwestycją;
- inwestycja generuje znaczące i namacalne korzyści w ramach innych obsługiwanych przez miasto sektorów.
- eliminuje lub redukuje natychmiastowe, bliskie i poważne zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.
- potencjalne korzyści płynące z inwestycji zostaną utracone lub poważnie ograniczone, jeżeli zostanie wstrzymana realizacja projektu.
- wpływ finansowy inwestycji na budżet miasta jest nadzwyczaj korzystny.
- inwestycja dotyczy termomodernizacji obiektów.
- kompletność dokumentacji proponowanej inwestycji jest bezsporna i jasna.

D. PRIORYTET 4 – Inwestycje planowe

Kategorii tej przyznano wartość 2 pkt.

Inwestycja priorytetu 4 jest częścią formalnego planu rozwoju i poprawienia usług komunalnych, ale plan nie wyznacza priorytetu inwestycji oraz ma jedną lub wszystkie z następujących cech:

- generuje poważne korzyści lub pozytywny wpływ, w skali mniejszej niż inwestycje Priorytetu 3, ale większe niż o zasięgu miejscowym (lokalnym);
- ma istotny i pozytywny wkład w osiąganie celów strategicznych miasta;
- wywiera pozytywny lub neutralny wpływ na inne sektory działalności miasta;
- korzyści z realizacji inwestycji są na tyle ważne oraz dadzą się łatwo i prosto wykazać, że wśród wszystkich inwestycji klasyfikuje się ją jako istotną dla miasta;
- redukuje ryzyko utraty zdrowia lub bezpieczeństwa, a także zmniejsza prawdopodobieństwo ich przyszłego wystąpienia;
- korzyści płynące z inwestycji mogą zostać zmniejszone, jeżeli realizacja zostanie wstrzymana.

E. PRIORYTET 5 – Inwestycje potrzebne

Kategorii tej przyznano wartość 1 pkt.

W kategorii Priorytetu 5 umieszczona będzie inwestycja, która jest częścią planu rozwoju miasta (lub innego, np.: dla sektora działalności), ale plan nie został zatwierdzony przez władze miasta. W kategorii tej klasyfikuje inwestycję jako ogólnie rzecz biorąc potrzebną, ale jest mniej pilna niż poprzednie kategorie, a jej wstrzymanie nie powoduje poważnych negatywnych konsekwencji. Inwestycje Priorytetu 5 mają jedną lub wszystkie z następujących cech:

- korzyści z realizacji inwestycji są miejscowe; zakres i skala ich oddziaływania są ograniczone do małego obszaru miasta (lokalne).
- wydaje się, że korzyści wynikające z realizacji inwestycji są ważne dla osiągnięcia niektórych celów miasta, ale powiązanie z najważniejszymi celami miasta nie jest silne lub bezpośrednie.
- straty (utracone korzyści) w wyniku wstrzymania realizacji inwestycji nie będą poważne.

Wszystkie pozostałe inwestycje zostaną sklasyfikowane w kategorii **6** – „*Nie zalecane*” z wagą **0 punktów** w zakresie kryterium priorytetów. Inwestycje tak sklasyfikowane mogą być skierowane do realizacji w przypadku wystąpienia korzystnej sytuacji finansowej w mieście.

6.4. Kryteria oceny inwestycji

6.4.1. Przyjęte kryteria oceny

Przygotowanie WPI jest związane z kompleksowym planowaniem rozwoju miasta – przygotowaną strategią rozwoju. Proces WPI służy przeznaczaniu środków głównie na te inwestycje, które przyczynią się zarówno do pobudzenia lokalnej gospodarki, jak również rozwoju w sferze społecznej, z uwzględnieniem zagadnień ochrony środowiska.

Wpływ inwestycji na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy miasta określa przyjęty zestaw kryteriów oceny inwestycji, które utworzone zostały z uwzględnieniem oddziaływania danej inwestycji na jakość życia mieszkańców i rozwój ekonomiczny obszaru miasta.

Ogólne kryteria oceny projektów inwestycyjnych, które wzięto pod uwagę obejmują:

- wkład planowanej inwestycji w realizację ustalonych celów miasta;
- znaczenie celu, któremu służy dana inwestycja w odniesieniu do innych celów;
- stopień przygotowania zadania inwestycyjnego do realizacji w odniesieniu do innych zadań ocenionych podobnie, zgodnie z powyżej przedstawioną metodą;
- atrakcyjność zadania inwestycyjnego w aspekcie przyciągnięcia kapitału z zewnątrz albo zdolności do uzyskania znacznych dochodów dzięki planowanej inwestycji, wyrównujących zobowiązania finansowe miasta niezbędne dla jej realizacji, albo zdolności do pobudzenia rozwoju [*np. budownictwa*] bezpośrednio przynoszącego mieście znaczne nowe dochody.

Zastosowane kryteria szczegółowe związane z wyborem spośród różnych projektów ubiegających się o realizację zostały zdeterminowane przez kierunki działania przyjęte w ramach planowania strategicznego. Podstawa opracowania kryteriów stosowanych przy opracowaniu WPI wynika z założeń zawartych w opracowanej strategii, planach

rozwojowych i funkcjonalnych. W procesie oceny możemy wyróżnić osiem zasadniczych zagadnień, przyjętych jako główne kryteria oceny inwestycji:

Skuteczność

Jakie są efekty osiągane dzięki realizacji danej inwestycji w odniesieniu do określonego celu lub w jaki sposób przyczynia się ona do ograniczania wielkości problemu?

Efektywność

Jakim nakładem kosztów związanych z niniejszą inwestycją osiągane są zamierzone wyniki? Czy jest to najtańsze rozwiązanie umożliwiające wykonanie zadania / osiągnięcie celu? Czy rozwiązania inwestycji minimalizują wykorzystanie środków z budżetu?

Wpływ na budżet

Jaki jest całkowity wpływ inwestycji na budżet bieżący miasta po jej zrealizowaniu – uwzględniając wpływ wszystkich koniecznych wydatków na utrzymanie i eksploatację inwestycji oraz wpływ wszystkich ewentualnych dochodów? Czy istnieje możliwość generowania dochodów przez tę inwestycję?

Wpływ na aktywność gospodarczą

Czy realizacja inwestycji oddziałuje na pobudzenie działalności gospodarczej na terenie miasta i w jakim stopniu? Czy spowoduje pojawienie się inwestorów z zewnątrz? Czy dzięki realizacji tej inwestycji możliwe jest pobudzenie działalności inwestycyjnej mieszkańców miasta?

Stan przygotowań technicznych

W jakim stopniu zaawansowane są przygotowania techniczne inwestycji i jak wiarygodne są przedstawione informacje? Czy były analizowane różne aspekty realizacji inwestycji? Czy proces planowania i przygotowania inwestycji przebiegał bez zakłóceń? Czy inwestycja uzyskała niezbędne pozwolenia i uzgodnienia?

Zasięg oddziaływania – Kryterium skali

Jaka ilość mieszkańców znajdzie się w zasięgu oddziaływania inwestycji? Oznacza to wyrażoną w procentach liczbę mieszkańców korzystających z inwestycji.

Oddziaływanie na środowisko

Jak realizacja inwestycji będzie wpływała na środowisko naturalne miasta? Czy jest to inwestycja, która służy poprawie aktualnego stanu? Czy inwestycja będzie oddziaływała negatywnie?

Poparcie społeczne

W jakim stopniu mieszkańcy są zapoznani z proponowaną inwestycją i jak szerokie jest poparcie dla jej realizacji? Czy w przypadku konieczności dokonania wyboru mieszkańcy wybiorą to zadanie spośród innych? Czy w razie potrzeby uzyskania dodatkowych środków mieszkańcy zaakceptują nowe źródła finansowania inwestycji (np. ewentualne dodatkowe obciążenia finansowe)?

Zabezpieczenie posiadanych zasobów infrastruktury

Ma ogólne zastosowanie, dla wszystkich sektorów. Wyraża ono związek pomiędzy zarządzaniem zasobami komunalnymi oraz inwestycjami, poprzez określenie: W jakim zakresie proponowana inwestycja przyczynia się do utrzymania i przedłużenia żywotności istniejących zasobów komunalnych?

6.4.2. Hierarchizacja kryteriów

Ustalanie systemu ocen i klasyfikacji inwestycji dla WPI Ostrołęki zostało oparte na jasnych i prostych zasadach, dostosowanych do warunków miejscowych i założonych celów strategicznych miasta, a zasady te powinny być uwzględniane przy opracowaniu wniosków.

Szczegółowa organizacja ogólnego procesu oceny zgłoszonych inwestycji jest ukazana poniżej. Każda inwestycja podlega ocenie zgodnie z założonymi kryteriami ogólnymi. Dla dwóch najważniejszych, dotyczących uzasadnienia konieczności realizacji inwestycji (**skuteczność**) i optymalnego wykorzystania środków publicznych (**efektywność**) – przyjęto pomocnicze kryteria, umożliwiające wieloaspektową analizę zagadnień realizacji inwestycji.

Kryteria, tak główne jak i pomocnicze, zostały uszeregowane pod kątem ich wpływu na realizację celów strategicznych i założonych kryteriów rozwoju, na podstawie przeprowadzonych ankiet wśród społeczności Miasta:

Lp.	Struktura klasyfikacji i oceny inwestycji		Waga kryterium
I	Klasyfikacja inwestycji		
1	Priorytet inwestycji		100
II.	Hierarchizacja inwestycji – ocena wg kryteriów		
	Kryteria główne	Kryteria uzupełniające – rozwinięcie kryteriów głównych	
2	Skuteczność inwestycji – korzyści w obszarze strategicznym:		
	2a	Rozwój centrum subregionalnego	1,6
	2b	Rozwój infrastruktury miejskiej	1,5
	2c	Rozwój oświaty	1,4
	2d	Rozwój służby zdrowia	1,3
	2e	Rozwój turystyki	1,2
3	Skuteczność inwestycji – korzyści sektorach infrastruktury		1,1
4	Efektywność inwestycji:		
	4a	Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych	1,0
	4b	Najmniej kosztowne rozwiązanie <i>Współczynnik efektywności – minimalizacja kosztów realizacji i eksploatacji inwestycji</i>	0,9
	4c	Współfinansowanie	0,8
5	Wpływ na budżet		0,7
6	Wpływ na aktywność gospodarczą		0,6
7	Stan przygotowań technicznych		0,5
8	Zasięg oddziaływania		0,4
9	Oddziaływanie na środowisko		0,3
10	Poparcie społeczne		0,2
11	Zabezpieczenie posiadanych zasobów infrastruktury		0,1

Dla określenia znaczenia inwestycji w zakresie każdego z przyjętych kryteriów zastosowano kategorie oceny – jednoznacznie charakteryzujące inwestycję.

Analizy wykonane na podstawie zestawu kryteriów oceny inwestycji stosowanych w procesie tworzenia Wieloletniego Planu Inwestycji, wspierały proces podejmowania decyzji w aspekcie priorytetów inwestycyjnych i finansowania.

6.5. Kategorie oceny inwestycji

W ramach ustalonych kryteriów rozróżnia się w przyjętej metodyce szereg kategorii oceny inwestycji. Wyznaczenie kategorii ma na celu ustalenie wyraźnych i znaczących różnic pomiędzy możliwymi do uzyskania efektami inwestycji, które można łatwo i w logiczny sposób ocenić.

Kategorie przedstawiają znaczenie określonej inwestycji w odniesieniu do poszczególnego, ocenianego kryterium.

Wyniki oceny inwestycji są wyrażone w formie porządkowej (gdy **Nr 1** jest najbardziej pożądaną kategorią klasyfikacyjną, a **Nr 6** najmniej pożądana) i zostały przełożone na punktowy system klasyfikacji. Punktacja opiera się na prostej, dziesięciopunktowej skali.

1.	Kategoria 1	Inwestycja najwyższej wagi	= 10 punktów
2.	Kategoria 2	Inwestycja bardzo ważna	= 8 punktów
3.	Kategoria 3	Inwestycja potrzebna	= 6 punktów
4.	Kategoria 4	Inwestycja godna uwagi	= 4 punkty
5.	Kategoria 5	Inwestycja bez większego znaczenia	= 2 punkty
6.	Kategoria 6	Inwestycja nie zalecana	= 0 punktów

Podjęcie to jest identyczne dla wszystkich kryteriów – zarówno dla oceny skuteczności, jak i efektywności oraz wpływu na budżet. Punkty kategorii przydziela się każdemu kryterium z ustalonego zestawu a następnie sumuje w ramach procesu oceny. W rezultacie uzyskujemy sumaryczne wskaźniki oceny korzyści / kosztów poszczególnych inwestycji.

Przyjęta struktura uwzględnia też wiarygodność informacji wykorzystanych do wydania opinii. Dla prawidłowej oceny ważna jest szczegółowa analiza. Ponieważ informacje dotyczące wpływu inwestycji są nie zawsze kompletne (często bardzo niekompletne), w

przypadku braku danych i możliwości przedstawienia osobom podejmującym ostateczną decyzję zarówno opinii specjalistów, jak i informacji o jakości danych służących za podstawę tych opinii, **przyjmuje się zredukowanie kategorii oceny.**

6.6. Ogólne kryteria oceny skuteczności

Kryterium to koncentruje się na elementach mających na celu ocenę charakteru i zakresu korzyści jakie daje inwestycja. W zakresie analiz związanych z tym kryterium oceniane są efekty jakie przyniesie inwestycja i ich znaczenie w aspekcie realizacji założonych kierunków rozwoju (*w jakim stopniu wnioskowana inwestycja przyczynia się do osiągnięcia ważnych dla miasta celów lub usuwa istotne dla miasta problemy*).

W celu bardziej kompleksowej analizy i bardziej szczegółowego uwzględnienia założonych celów strategicznych miasta zastosowano **Kryteria główne** oraz stanowiące ich rozwinięcie **Kryteria uzupełniające** – wynikające z ustalonych obszarów strategicznych miasta Ostrołęki:

Przyjęta struktura oceny WPI przewiduje zastosowanie zestawu kryteriów głównych, przedstawiających zasady ogólne dotyczące wszystkich projektów inwestycyjnych, obejmujących dwa zasadnicze aspekty:

- ***dla obszarów strategicznych*** – umożliwiające ocenę korzyści wynikających z realizacji inwestycji dla dziedzin funkcjonalnych miasta, które zostały uznane za najważniejsze dla realizacji założonych kierunków rozwoju (strategii);
- ***dla sektorów działalności miasta*** – przedstawiające szczegółowe opracowane podstawy oceny inwestycji w poszczególnych sektorach infrastruktury komunalnej (zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, edukacja, opieka zdrowotna ...).

<i>Kryteria główne</i>	<i>Kryteria uzupełniające – rozwinięcie kryteriów głównych</i>	<i>Waga kryterium</i>
1. Skuteczność inwestycji – korzyści w obszarze strategicznym:		
a)	Rozwój centrum subregionalnego	1,6
b)	Rozwój infrastruktury miejskiej	1,5
c)	Rozwój oświaty	1,4
d)	Rozwój służby zdrowia	1,3
e)	Rozwój turystyki	1,2
2. Skuteczność inwestycji – korzyści w sektorach infrastruktury		1,1

Inwestycje powinny być analizowane pod kątem ich wartości dla każdego z kryteriów pomocniczych. Szczególne istotne jest to dla inwestycji, które mają wpływ na więcej niż jeden sektor strategiczny.

6.7. Kryterium sektorowe

6.7.1. Podstawy analizy sektorowej

W ocenie zagadnień skuteczności w dziedzinach infrastruktury zastosowana została analiza sektorowa, która charakteryzuje stopień w jakim inwestycja poprawia usługi lub warunki wewnątrz danego sektora. Jest to najbardziej precyzyjna metoda oceny skuteczności inwestycji, a przez to najbardziej odpowiednia również w aspekcie rozwoju wybranej dziedziny działalności miasta.

Podczas analizy zagadnień tego kryterium oceny uwagę skupia się na oddziaływaniu inwestycji na poprawę sytuacji w ramach danego sektora. Przykład: poprawa sytuacji w zakresie „dróg i komunikacji” (*sektor*) spowodowana zakupem autobusów (*inwestycja*). Jednocześnie w analizie uwzględniany jest wpływ inwestycji z danego sektora na efekty uzyskiwane w innym sektorze. W przypadku, gdy oddziaływanie takie jest bardzo pozytywne (potwierdzone wynikami szczegółowych analiz) – podwyższana jest kategoria oceny.

6.7.2. Klasyfikacja sektorowa

W ramach przygotowania podstaw proceduralnych WPI dla miasta Ostrołęki został określony zestaw zagadnień, które wyznaczają obszary analizy (istotne sektory infrastruktury) oraz problemy i cele realizacyjne w ramach sektorów.

Przyjęto poniższe elementy do zastosowania w kryterium sektorowej oceny inwestycji:

<i>Lp.</i>	<i>Sektor</i>	<i>Główne cele inwestycyjne</i>	<i>Uzyskany wynik, %</i>
1.	<i>Drogi i komunikacja miejska.</i>		67%
		▪ poprawa przepustowości układu komunikacyjnego miasta,	68%
		▪ bezpieczeństwo ruchu drogowego,	67%
		▪ znaczenie zadania inwestycyjnego w systemie komunikacyjnym miasta.	29%
2.	<i>Wodociągi i kanalizacja</i>		59%
		▪ zwiększenie niezawodności systemu zaopatrującego miasto w wodę,	59%
		▪ usprawnienie systemu odprowadzającego ścieki miejskie,	55%
		▪ konieczność poprawy stanu środowiska naturalnego.	50%
3.	<i>Oświata i wychowanie.</i>		58%
		▪ poprawa sprawności fizycznej dzieci i młodzieży,	78%
		▪ względy higieniczno-sanitarne obiektów,	62%
		▪ tworzenie warunków do unowocześnienia procesu kształcenia,	60%
		▪ zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, wynikające z niewłaściwych parametrów technologicznych obiektu,	55%
		▪ zapewnienie ochrony konstrukcji obiektów,	47%
		▪ wysoka awaryjność instalacji i urządzeń w obiektach.	32%

4.	<i>Ochrona zdrowia.</i>		52%
		▪ konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludzi w obiektach,	57%
		▪ konieczność wykonania modernizacji pomieszczeń z uwzględnieniem zmiany ich funkcji na niezbędne do prowadzenia odpowiednich badań i zabiegów.	56%
		▪ niedopuszczenie do dalszej dewastacji obiektów,	53%
		▪ wysoka awaryjność instalacji i urządzeń w obiektach,	39%
5.	<i>Komunalne budownictwo mieszkaniowe.</i>		48%
		▪ zagrożenie dla mieszkańców wynikające ze stanu technicznego budynku,	65%
		▪ zgody wspólnot mieszkaniowych w wymaganych przypadkach lub większościowy udział Miasta w budynkach do remontu,	52%
		▪ stan władania - ilość decyzji o najmie i ilość mieszkań oraz lokali użytkowych,	43%
		▪ opłacalność ekonomiczna remontu, analizowana pod kątem kosztu remontu na jedno mieszkanie.	38%
6.	<i>Uzbrojenie terenów pod zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną.</i>		47%
		▪ dotacje celowe na pokrycie kosztów związanych z przygotowaniem terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowe,	73%
		▪ zobowiązania z tytułu sprzedaży działek.	50%

Przyjęte sektory infrastrukturalne wynikają i są zgodne z naturalną organizacją zadań miasta, natomiast cele inwestycyjne wyznaczone w ramach każdego sektora są przełożeniem polityki inwestycyjnej miasta w obszarach strategicznych.

Znaczenie przypisane poszczególnym sektorom i celom inwestycyjnym zostało określone w wyniku analizy potrzeb określonych w ramach realizacji celów sektorowych oraz przedstawia potrzeby i preferencje inwestycyjne mieszkańców ustalone w wyniku analizy ankiety przeprowadzonej wśród społeczności miasta Ostrołęki.

6.8. Ocena efektywności

Kryteria wykorzystywane do oceny efektywności proponowanej inwestycji odnoszą się do minimalizacji kosztów proponowanej inwestycji w ramach budżetu miasta. Dla tego kryterium zastosowano kryteria pomocnicze (uzupełniające – rozwijające pojęcie kryterium efektywności), które umożliwią analizę różnorodnych aspektów ekonomicznego oddziaływania inwestycji na budżet miasta. Jest to podejście z punktu widzenia oceny „ekonomicznych” możliwości miasta.

Przyjęto następujące kryteria pomocnicze, które zostały uszeregowane zgodnie z ich znaczeniem dla miasta poprzez nadanie odpowiedniej wagi punktowej:

<i>Kryterium pomocnicze</i>	<i>Opis</i>	<i>Waga kryterium Ilość punktów</i>
a.	Pozyskiwanie dotacji zewnętrznych	1,0
b.	Najmniej kosztowne rozwiązanie ; minimalizacja kosztów realizacji i eksploatacji inwestycji - <i>Współczynnik efektywności</i>	0,9
c.	Współfinansowanie	0,8

Wszystkie inwestycje zgłaszane do WPI muszą być ocenione według każdego kryterium w sekcji oceny efektywności.

6.8.1. Pozyskiwanie dotacji zewnętrznych

Niniejsze kryterium wyraża ilość i pewność uzyskania zewnętrznych subsydiów na proponowaną inwestycję oraz odzwierciedla stopień, do jakiego można zminimalizować koszty inwestycyjne ponoszone bezpośrednio przez miasto.

6.8.2. Najmniej kosztowne rozwiązanie

Niniejsze kryterium określa stopień, w jakim rozwiązania proponowanej inwestycji minimalizują koszty (niezależnie od źródła finansowania tej inwestycji), niezbędne do wydatkowania dla uzyskania pożądanego efektów.

Proces oceny w zakresie tego kryterium będzie polegał na określeniu czy proponowana inwestycja przedstawia rozwiązanie, które minimalizuje wykorzystanie środków budżetowych także na przyszłą eksploatację inwestycji. Ocenie powinien być poddany wynik analizy ekonomicznej wariantów realizacji inwestycji, który wskaże rozwiązanie, dla którego wskaźnik efektywności⁴ jest najmniejszy.

6.8.3. Finansowanie równoległe (współfinansowanie)

Niniejsze kryterium wyraża stopień, do jakiego są ograniczone nakłady na realizację proponowanej inwestycji pochodzące z budżetu miasta – dzięki układom o podziale kosztów wspólnie z mieszkańcami, przedsiębiorstwami lub partnerami rządowymi (w tym z wojewodą i władzami centralnymi).

Po ustaleniu hierarchii przedsięwzięć ustalane są źródła finansowania i możliwości finansowe, które determinują zakres rzeczowy WPI oraz rok, w którym rozpocznie się finansowanie inwestycji. Proces ustalania struktury finansowania według źródeł i harmonogramu finansowania nazywa się programowaniem finansowym.

Ostateczne decyzje budżetowe będą i powinny być, podejmowane przez radnych. Niezmiennie budżet jest i będzie zbiorem kompromisów odzwierciedlających uwarunkowania polityczne. Jednak uwarunkowania te będzie można oprzeć na solidnych, udokumentowanych argumentach racjonalności i efektywności.

⁴ *Wskaźnik efektywności, E* – określa relację zaangażowanych środków finansowych na realizację i utrzymanie inwestycji (nakładów inwestycyjnych, kosztów eksploatacji, kosztów kapitału) do jednostkowych efektów funkcjonalnych inwestycji.

7. FINANSOWANIE ZADAŃ INWESTYCYJNYCH

7.1. Analiza możliwości finansowych miasta

Systemu dochodów własnych nie można całkowicie ukształtować w taki sposób, by zapewniał on adekwatność dochodów i wydatków budżetów samorządu. Dlatego też niezbędne jest poszukiwanie dodatkowych wpływów do budżetu – korzystanie z subwencji i dotacji, długu publicznego oraz wprowadzenie do założeń polityki finansowej zasady racjonalizacji wydatków.

Racjonalne określenie wielkości planowanych w WPI wydatków inwestycyjnych musi być powiązane z wieloletnim planowaniem całego budżetu miasta. Stąd niezwykle istotnym elementem procesu jest permanentne analizowanie budżetu miasta, a właściwie możliwości finansowej (kredytowej) miasta.

Analiza budżetu powinna określić prognozy wielkości dochodów i wydatków miasta, a także ich wzajemnej relacji, czyli wolnych środków na przestrzeni kilku lat, przynajmniej w czasie realizacji inwestycji lub zapadalności wykorzystanych środków z zadłużenia zewnętrznego. Na podstawie dokonywanych analiz możliwe będzie określenie źródeł finansowania niedoborów jakie mogą wystąpić czasowo w budżecie, w efekcie lub niezależnie od realizacji inwestycji. Prowadzenie bieżących analiz finansowych znacznie zwiększa szanse miasta w ubieganiu się o pozabudżetowe źródła finansowania miejskich projektów inwestycyjnych.

Integralną częścią procesu WPI jest przewidywanie wielkości zasobów miasta, które będą dostępne na finansowanie inwestycji. Fundusze te, określane jako środki własne, stanowią różnicę pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi miasta. Dzięki dostosowaniu planu inwestycyjnego do przewidywanej wielkości funduszy możliwe jest osiągnięcie stabilności finansowej. Inwestycje są uszeregowane według ich znaczenia dla realizacji celów miasta i rozłożone w czasie w taki sposób, aby dostępne środki odpowiadały wielkością przewidywanym niezbędnym nakładom. W ten sposób ograniczana jest konieczność poszukiwania dodatkowych funduszy (np. nie przewidziana emisja obligacji) w latach objętych planem. Poza tym, dzięki systematycznemu analizowaniu potrzeb inwestycyjnych i sukcesywnej realizacji najpilniejszych inwestycji wykazanych w toku analiz, jest mniej

prawdopodobne, że miasto będzie musiała przenosić kwoty w ramach budżetu, aby pokryć niespodziewane wydatki związane z koniecznością rozpoczęcia inwestycji.

7.2. Budżet inwestycyjny

Wieloletnie planowanie wydatków inwestycyjnych w metodyce WPI nie polega tylko na określeniu możliwych do poniesienia w kolejnych latach kwot wydatków inwestycyjnych.

Planowanie inwestycji metodą WPI jest planowaniem **zadań inwestycyjnych**. Do ustalenia kwot wydatków inwestycyjnych przystępuje się dopiero wtedy, gdy ustalony jest plan (hierarchiczny harmonogram) proponowanych zadań inwestycyjnych. Kwoty nakładów mają więc charakter wtórny wobec ustaleń rzeczowych, wynikających z określonego programu rozwojowego. Oczywiście możliwe jest, że analiza wieloletnich konsekwencji budżetowych przyjęcia danego planu zadań inwestycyjnych wykaże konieczność weryfikacji pierwotnie przyjętych założeń rzeczowych – taka jest właśnie rola wieloletnich prognoz budżetowych.

Przyjęty w WPI harmonogram finansowania zadań inwestycyjnych tworzy **Budżet Inwestycyjny**, który stanowi podsumowanie wszystkich zatwierdzonych wydatków inwestycyjnych uwzględnionych w rocznym budżecie i planach na poszczególne lata. Pierwszy rok planu inwestycyjnego (np. na lata 2002-2006) jest podstawą do przyjęcia wydatków na inwestycje i inne zadania związane z mieniem komunalnym w budżecie (w roku 2002). Inwestycje i źródła finansowania wymienione w wieloletnim planie inwestycyjnym na lata inne niż pierwszy rok nie są zatwierdzane dopóki nie zostanie zatwierdzony budżet na te lata. Plany na lata następne stanowią jedynie wskazówkę co do planów na przyszłość i są oceniane oraz modyfikowane w kolejnych latach.

Opracowany dokument WPI określający budżet inwestycyjny znacznie ułatwi działalność inwestycyjną i zarządzanie finansowaniem inwestycji, gdyż umożliwi planowanie wydatkowania dostępnych form zabezpieczenia funduszy na realizację inwestycji, czyli dostosowanie napływu środków do wydatków inwestycyjnych przewidywanych na dany rok i tworzenie nadwyżki budżetowej. Ponadto racjonalność ekonomiczna nakazuje posługiwanie

się przez miasto takimi planami zarówno przy zawieraniu umów o realizację inwestycji jak i przy akceptowaniu darowizn czy kredytów.

Optymalną strukturą finansowania jest takie wykorzystanie środków finansowych, które pozwala na połączenie rzetelnie zaplanowanych środków własnych i środków zewnętrznych pozyskiwanych przy uwzględnieniu kryteriów dostępności i niskich kosztów danego źródła oraz gwarantuje miastu jego niezależną pozycję.

Generalną zasadą jest planowanie wewnętrznie zrównoważonego budżetu. Obowiązuje więc takie stosowanie środków zwrotnych, aby obsługa długu na inwestycje nie wykraczała poza sumę środków w dyspozycji miasta przeznaczonych na inwestycje.

Do głównych pozabudżetowych źródeł finansowania miejskich programów inwestycyjnych zaliczyć należy: fundusze ochrony środowiska, fundacje, banki, rynek kapitałowy, prywatnych inwestorów.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być lokalne inicjatywy inwestycyjne, polegające na zaangażowaniu funduszy mieszkańców (grup mieszkańców) lub instytucji na inwestowanie w przedsięwzięcia, które będą przedmiotem ich zainteresowania. Realizacja zadań w tym trybie jest korzystna zarówno dla mieszkańców, gdyż umożliwia szybsze zrealizowanie inwestycji zapewniających podniesienie poziomu życia, jak i dla miasta.

8. ZASADY "MONITOROWANIA" REALIZACJI WPI I MECHANIZM WPROWADZANIA KOREKT

Zarówno kierunki rozwoju przyjęte w planach sektorowych (strategiach), jak i wynikające z nich programy powinny być sprawdzane w cyklu rocznym w ramach przygotowania sprawozdań z realizacji budżetu oraz pracy nad kolejnymi wydaniem kroczącego planu inwestycyjnego WPI.

Realizacja celów powinna być przedstawiana w corocznym sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta. Osiąganie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie przedmiotem bieżącej analizy odpowiednich służb – Wydziału Promocji i Rozwoju Miasta we współpracy z Wydziałem Inwestycji i Dróg działających pod kierunkiem Komisji Koordynacji WPI, a w konsekwencji odpowiednich korekt planu, które będą przedmiotem uchwał Zarządu i Rady Miejskiej.

Po ukończeniu WPI w danym roku, kiedy inwestycje są już realizowane lub zakończone założone etapy w ramach przedsięwzięcia, przeprowadzona będzie ocena procesu opracowywania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, aby ustalić gdzie należy wprowadzić zmiany w celu ewentualnego usprawnienia tego procesu.

Komisja Koordynacji i wszyscy uczestnicy procesu opracowywania wieloletniego planu inwestycyjnego powinni wypowiedzieć się, które aspekty procesu ich zdaniem przebiegły dobrze, a które powinny zostać zmodyfikowane. Poza aspektami proceduralnymi i organizacyjnymi należy przeprowadzić ocenę stosowanych instrumentów (formularzy oraz pozostałej dokumentacji). Wyniki oceny zostaną wykorzystane do modyfikacji procesu opracowywania wieloletniego planu inwestycyjnego w następnych latach. Komisja Koordynacji opracuje program zmian i dokumenty do formalnego zatwierdzenia, zgodnie z ustaloną procedurą i harmonogramem.

Urząd Miasta będzie prowadził monitorowanie otoczenia zewnętrznego, aby móc lepiej przewidywać zmiany, które mogą wywrzeć wpływ na wieloletni plan inwestycyjny w następnym roku.

9. KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z WPROWADZENIA WPI

Przystąpienie do przygotowania WPI wymagało sporego nakładu pracy związanej z odpowiednią organizacją działań, ustaleń formalnych oraz przyjęcia procedur standaryzujących i systematyzujących sposób postępowania w ramach procesu planowania, przygotowania i realizacji inwestycji. Podjęte działania służą lepszemu zaspokajaniu potrzeb wspólnoty, ale także umożliwieniu wszystkim mieszkańcom aktywnego włączenia się w budowanie warunków do zintegrowanego rozwoju miasta Ostrołęki.

Korzyści wynikające z wdrożenia WPI dotyczą całej wspólnoty miejskiej. Dla poszczególnych grup społeczeństwa, wymierne korzyści wynikające z opracowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego to:

- **dla mieszkańców**, lepsza informacja o realizowanych i planowanych inwestycjach w mieście i możliwości czynnego uczestniczenia w procesie;
- **dla urzędników**, usystematyzowana praca według przyjętych standardów oraz jasnego algorytmu przygotowania i klasyfikacji wniosków inwestycyjnych;
- **dla radnych**, możliwość wykorzystania WPI jako narzędzia kontroli realizowanej polityki inwestycyjnej miasta i deklaracji politycznych;
- **dla potencjalnych inwestorów**, którzy otrzymają planowany zakres rzeczowy inwestycji, wraz z ich harmonogramem – wyraźnie określone cele i priorytety polityki inwestycyjnej miasta.

WPI, w powiązaniu z jasną i przejrzystą analizą zdolności kredytowej, będzie służyć również stymulowaniu finansowania infrastruktury komunalnej opartego na długoterminowych środkach kredytowych, a także na włączaniu inwestorów prywatnych. Osiągnąć to może być poprzez wzmacnianie zdolności zarządzania przez miasto planami inwestycji infrastrukturalnych oraz przekazywanie źródłom kapitału informacji o wielkości i terminach potrzeb finansowych w odniesieniu do ogólnego planu finansowania – znanych i przewidywanych potrzeb kapitałowych.

Wypracowanie efektywnego wieloletniego planu inwestycyjnego jest działaniem długofalowym. Społeczeństwo i pracownicy samorządowi biorący udział w pracach nad przygotowaniem WPI muszą wykazywać cierpliwość i wolę jego realizacji.

Wzmocnienie zarządzania miastem przez wprowadzenie nowych jakościowo instrumentów wykonawczych, zwiększających pewność działania i ekonomię podejmowanych działań prowadzi zatem do

– TRWAŁEGO ROZWOJU MIASTA.

Właściwe wykorzystanie i rozbudowa zasobów oraz efektywne gospodarowanie mieniem to

– WZROST JAKOŚCI ŻYCIA.

10. STRATEGICZNE PROGRAMY INWESTYCYJNE

Ostrołęka, wielofunkcyjny ośrodek miejski odgrywa istotną rolę w życiu społeczno – gospodarczym regionu i kraju. Znaczenie to wynika zarówno z bogatej historii (miasto pełniło funkcję ośrodka wojewódzkiego w okresie od czerwca 1975 r. do końca roku 1998), jak też i stanu obecnego – Ostrołęka jest politycznym i społecznym centrum powiatu Ostrołęckiego, regionalnym biegunem aktywności gospodarczej, wiodącym w skali byłego województwa Ostrołęckiemu ośrodkiem kultury, wyspecjalizowanej opieki zdrowia, a także tworzącym się ośrodkiem akademickim.

Najbliższe lata to bardzo ważny, ale i trudny okres dla Ostrołęki. Miasto straciło bowiem status ośrodka wojewódzkiego, co niewątpliwie znalazło swoje odbicie również w rozwoju społeczno – gospodarczym grodu.

W ostatnich latach obserwowana jest swoista „zapaść inwestycyjna”. Duże inwestycje były podejmowane w mieście przed utworzeniem województwa. W czasach działania województwa obserwowano znaczny napływ ludności, który jednak nie był połączony ze stosownym rozwojem gospodarczym – nie tworzono dostatecznej liczby miejsc pracy. Zniesienie statusu województwa jeszcze pogłębiło ten stan powodując utratę poczucia bezpieczeństwa społecznego i zniechęcenie społeczeństwa do działania.

Stąd też, aby nie dopuścić do recesji rozwoju miasta, lecz przeciwnie, w znaczący sposób podnosić jego rangę, poprawiać warunki życia ludności oraz zapewniać dalszy wzrost atrakcyjności lokalizacyjnej miasta dla działalności gospodarczej należało uwzględnić tę nową jakość w działalności władz samorządowych, a także różnego rodzaju organizacji działających w Ostrołęce. Podstawą działań staje się przygotowana strategia rozwoju, pojmowana jako koncepcja świadomego i systemowego sterowania długookresowym rozwojem miasta, będąca centralną osią, wokół której skupiają się wszelkie działania władz samorządowych, zmierzające do jak najlepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców miasta.

Założono politykę skutecznego oraz efektywnego sterowania rozwojem miasta, zapewniającego sprawność działania, zdolność do szybkiego reagowania na zmienne sytuacje i nowe zjawiska społeczno – gospodarcze, połączone z konsekwentnym dążeniem do realizacji długookresowych, wytyczonych celów rozwojowych.

Za priorytetowe działania uznano przedsięwzięcia zmierzające do likwidacji lub co najmniej

znacznego złagodzenia zaistniałych już „momentów krytycznych” w postaci barier (progów) i dysproporcji rozwojowych.

Przyjęto na najbliższe lata zwiększenie intensywności działań rozwojowych, poprzez realizację w latach 2001 - 2002 trzech programów inwestycyjnych wynikających z założonych celów strategicznych, na łączną kwotę 15 600 000 zł. Działanie to pozwoli na stworzenie impulsów rozwojowych skutkujących systematycznym wzrostem koniunktury gospodarczej i społecznej w Ostrołęce. Do realizacji przyjęto programy inwestycyjne : „Obwodnica”, „Baza Oświatowa” i „Kultura”. W roku 2002 kontynuowana będzie realizacja „Obwodnicy” w podanym poniżej zakresie :

I. Program inwestycyjny „OBWODNICA” – PI 1;

Realizacja tego programu wynika z zapisów celu strategicznego nr I **”Poprawa jakości życia w mieście”**, w ramach program strategicznego nr I.1 **„Zwiększenie otwartości komunikacyjnej miasta”**, a powiązana jest z programami: I.3 – Poprawa bezpieczeństwa w mieście, I.4 – Poprawa środowiska naturalnego oraz I.5 – Poprawa wizerunku miasta. Ponadto założony **PI 1 – „Obwodnica”** wspiera działania w ramach celu strategicznego nr II – Dynamizacja rozwoju gospodarczego, w programie nr II.1 – Wzmocnienie lokalnego systemu gospodarczego.

Realizacja obwodnicy miejskiej spowoduje poprawę ruchu tranzytowego przez miasto, otwierając jednocześnie możliwości rozwojowe przez ułatwienie dostępu do terenów, które są przeznaczone pod inwestycje.

W ramach tego programu przewidywana jest realizacja następujących inwestycji:

<i>L.p.</i>	<i>Tytuł inwestycji w ramach programu inwestycyjnego PI 1 - "OBWODNICA"</i>	<i>Planowe nakłady inwestycyjne na 2002 rok</i>
1	Modernizacja ul.Kilińskiego	1 300 000
2	Ulica Bohaterów Westerplatte od ul.11 Listopada do ul. Targowej	100 000
3	Budowa ul.Leśnej	100 000

4	Budowa ul.Bohaterów Warszawy na odc. od ul. 11 Listopada do ul.Sikorskiego	150 000
5	Ul.Bohaterów Warszawy na odc. od ul.Sikorskiego do ul.Artyleryjskiej	50 000
Łącznie na realizację programu PI 1		1 700 000

Ulice Bohaterów Westerplatte i Bohaterów Warszawy stanowią będą obwodnicę miasta. Budowa obwodnicy ma bardzo duże znaczenie dla miasta – to ważny element strategiczny zakładanego rozwoju gospodarczego Ostrołęki. Poprawi ona system komunikacyjny miasta – udroźni przejazd tranzytowy przez miasto z Łomży w stronę Goworowa i Rzekunia. Zgodnie z opracowanym „Raportem o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego w Ostrołęce” skrzyżowanie ulic Witosa z Targową oraz skrzyżowanie ulic Steyera, Witosa i 11 Listopada należą do najniebezpieczniejszych miejsc na terenie miasta z uwagi na duże obciążenie ruchem i ich małą przepustowość. Przeniesienie z tych ulic ruchu tranzytowego znacznie przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Ulica Bohaterów Westerplatte przebiega przez tereny przeznaczone w planie miejscowym pod budownictwo przemysłowo – usługowe. W związku z tym łatwiejsze będzie dla inwestorów pozyskanie uzbrojonych działek, co w końcowym efekcie przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy.

Budowa obwodnicy pozwoli na uruchomienie nowych linii autobusowych i oczekuje się, że zachęci mieszkańców do częstszego korzystania z usług komunikacji miejskiej.